

PREDGOVOR: VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE V KONSTRUKCIJI INTERKULTURNOSTI

Darko Štrajn

Pedagoški inštitut, Ljubljana

Revija *Šolsko polje* je bila še v času, ko je izhajala v angleščini, med prvimi revijami na svetu, ki so se osredinile na vprašanja državljske vzgoje. Družbene spremembe, morda preoptimistično poimenovane z »demokratizacijo« (rečeno v luči sedanjega kolapsa takrat zmagovalne formule kapitalizma v spoju z demokracijo), so še posebej intenzivno zajele naš del sveta. Zato vprašanjem o »pravi« konstrukciji domnevno osvobojene družbe ni bilo videti konca. Čeprav je vsaj del odgovorov dajala kar družbena praksa sama na področjih kot so politika, ekonomija, umetnost in tudi šolski sistem, je bila za iskanje dolgoročnejših in premišljenih odgovorov zadolžena tudi znanost, družboslovna ter humanistična prav gotovo še posebej.

V tem najširšem okviru se je za vede o vzgoji in izobraževanju porodilo veliko izzivov, na katere so se odzvale z okrepljenim interdisciplinarnim sodelovanjem in z metodološko utemeljenim iskanjem stikov z vzgojnoizobraževalno prakso. Ta je nemara očitneje kot kdajkoli prej postala osrednje področje družbene reprodukcije (kot bi rekli npr. z Bourdieujem), v katerem je šolski sistem kot ne edini, a vendar poglavitni mehanizem te reprodukcije postal prizorišče včasih kar vrtoglavo hitrih sprememb. Hkrati s tem se je oblikovala tudi podlaga za temeljitejši razmislek o vlogi šolstva v praksah konstrukcije družbe, med katerimi imajo vidno vlogo državljanstvo, upravljanje javnih sistemov, procesi socialne diferenciacije, družbeno komuniciranje in na vse to občutljivi kulturni obrazci.

Prispevki v tej številki *Šolskega polja* se s svojimi obravnavami pojava multikulturnosti in z refleksijami o možnih praksah interkulturnosti v šolah večinoma vpisujejo v to široko problemsko področje. Pri tem sodelujoči avtorji, kajpak vsak na svojem strokovnem področju, opozarjajo na temeljne teoretske razsežnosti problematike, ki jo postavljajo nove globalne realnosti. Obenem pa razpravljajo o bodisi bolj hipotetičnih bodisi o že preizkušeni ali empirično ugotovljenih oblikah delovanja vzgojnoizobraževalnega

procesa v kontekstu družbenih sprememb. Pri tem se večji del prispevkov ujema v opredelitvi temeljne vloge raznolikih jezikovnih kompetenc v okvirih multikulturalnosti. Seveda je revija *Šolsko polje* sama tudi to pot vpletena v ves ta kontekstni pluralizem tako, da se v člankih prikazuje kot odprta za znanstveno in nazorsko raznolikost. V nekaterih prispevkih se ta izreka tudi na polemičen in kritičen način. V vsakem primeru pa uredništvo pričakuje, da bodo prispevki iz te številke Šolskega polja pospešili dejavnosti, ki ustvarjajo družbo strpnosti in državljske demokratične reflektivnosti.

Poleg člankov, ki se posvečajo omenjeni problematiki, na koncu številke objavljamo tudi aktualni zapis, ki se kritično sooča z vprašanji vrednotenja znanstvenih prispevkov na družboslovnem področju. Povod zanj je bila evalvacija raziskovalnih programov, ki jo je l. 2008 vodila Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS.